

RECENZE

Kopecký Martin a kol. *Instituty správního práva s odkazem na dílo profesora Hoetzela*. Plzeň: Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni, 2025, 267 s.

V květnu roku 2025 vydala Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni publikaci s názvem *Instituty správního práva s odkazem na dílo profesora Hoetzela*. Tato publikace byla zpřístupněna jak v tištěné (brožované) podobě, tak ve formátu open access. Její vydání finančně podpořil Městský obvod Praha 3 a publikace byla opatřena jednoznačným identifikátorem digitálního objektu (DOI),¹ který zvyšuje její dohledatelnost v akademickém prostředí.

Publikace již byla na stránkách tuzemských periodik recenzována. V sedmém letošním čísle *Bulletinu advokacie* na ni vyšla recenze Z. Horáčka, který působí plzeňské právnické fakultě jako odborný asistent. Ve své recenzi hodnotí tuto publikaci velice kladně a označuje ji za „pomůcku při každodenní advokátní práci.“ S neméně pozitivním hodnocením této publikace se setkáme při čtení zápisu z květnového (2025) zasedání kolegia děkana plzeňské právnické fakulty, ve kterém je označena za „cestu ke zlepšení publikačních výstupů.“ Rád bych na stránkách tohoto časopisu nastínil kritičtější hodnocení recenzované publikace. Jsem totiž přesvědčen o tom, že se o cestu ke zlepšení publikačních výstupů rozhodně nejedná.

Uvedená publikace vyšla v čase, kdy kvalita a charakter publikačních výstupů v oblasti právní vědy čelí intenzivní diskusi nejen na úrovni jednotlivých právnických fakult, ale také v kontextu širších debat o hodnocení vědecké práce na univerzitní i celonárodní úrovni. Mezi klíčová témata této diskuse patří otázka role a evaluace monografií. Zatímco přírodnovědné a medicínské obory kladou při hodnocení důraz především na články publikované v impaktovaných časopisech, právní věda považuje monografii i nadále za stěžejní výstup vědecké činnosti, který by měl být adekvátně oceněn při vědeckých evaluacích. Nicméně, s ohledem na variabilní kvalitu některých monografických prací se univerzity stále častěji uchylují k sestavování seznamů „uznávaných“ nakladatelství s cílem zajistit minimální standard vědecké kvality.

Předkládaná recenze si klade za cíl přispět k uvedené odborné debatě. Vychází z přesvědčení, že monografie mají v právních vědách nezastupitelnou roli a měly by být i do budoucna patřičně hodnoceny v rámci univerzitních a celostátních evaluací vědeckých výsledků. Současně je však nezbytné zdůraznit, že si tento status mohou monografie udržet pouze tehdy, pokud budou splňovat vysoké kvalitativní standardy. Zejména by mělo být zajištěno, že tyto práce budou vystavěny na solidních metodologických základech a nabídnou jasné, přesvědčivé a náležitě argumentované vědecké závěry. Recenzovaná publikace bohužel představuje příklad díla, které k vyšší prestiži právních monografií významně nepřispívá. Namísto toho je výsledkem publikační strategie spočívající v me-

¹ Dostupné z: <https://doi.org/10.24132/ZCU.2025.12822>.

chanické kompilaci různorodých, vzájemně nesouvisejících příspěvků z konference do jednoho textu, jenž je poté označen za „monografii“.

Hned na úvod je nutné zdůraznit, že recenzovaná publikace není zdaleka jediným produktem popsané publikační strategie. Z minulosti je známo hned několik sborníků, označených za „monografie“. Skutečností ovšem je, že v uplynulé dekádě došlo na právnických fakultách v tuzemsku ke značnému posunu směrem k dobré publikační praxi. Příkladem může být brněnská právnická fakulta, která sborníky ze svých konferencí indexuje v databázi Web of Science. Naopak pražská právnická fakulta vydávání sborníků z konferencí sama finančně nepodporuje,² ale naopak organizátory konferencí nabádá k publikování přednesených statí v indexovaných žurnálech. Recenzovaná publikace je tak nejnovější demonstrací publikačního nešvaru spočívajícího ve vydávání sborníků za odbornou knihu – monografií. Tato recenze usiluje o kritické zhodnocení uvedeného přístupu k publikační činnosti a předkládá argumenty, proč taková strategie poškozuje nejen disciplínu správního práva, ale i právní vědu jako celek.

1. Představení recenzované publikace

Recenzovaná publikace byla vydána při příležitosti stého padesátého výročí narození *Jiřího Hoetzela*,³ významného odborníka na správní právo a někdejšího děkana pražské právnické fakulty v letech 1925/26 a znovu v období 1938/39.⁴ Hlavním autorem této práce je vedoucí katedry správního práva Fakulty právnické Západočeské univerzity v Plzni M. Kopecký. Publikaci recenzovali M. Mazanec a P. Průcha. V tiráži publikace se uvádí, že vydání bylo *schváleno Vědeckou redakcí Západočeské univerzity*.

Recenzovaná publikace kromě úvodu a seznamu použité literatury obsahuje tři hlavní kapitoly, nazvané *Jiří Hoetzel – osoba nejen z historie*, *Správní orgány a jejich činnosti* a *Procesní ochrana subjektivních veřejných práv a prosazování veřejného zájmu*. Ty bych rád na následujících řádcích stručně představil.

Jiří Hoetzel – osoba nejen z historie

První kapitola, nazvaná *Jiří Hoetzel – osoba nejen z historie*, je věnována vybraným aspektům působení J. Hoetzela v prvorepublikové nauce a také jeho působení mimo zdi pražské právnické fakulty (to zejména při přípravě Ústavní listiny z roku 1920). Stať z pera S. Balíka ml. je věnována *Působení Jiřího Hoetzela v právnické obci*.⁵ J. Hoetzel je zde představen nikoliv primárně přes prisma svého akademického díla, ale zejména prostřednictvím ohlasu, kterého se jeho osobnosti dostalo v dobovém tisku. *Balíkova* stať současně připomíná i působení J. Hoetzela v redakční radě časopisu *Právník*. Lze konstatovat, že ačkoliv je *Balíkova* stať zajímavá, nepřekračuje rámec obecně známých informací.

² Výjimku představují jenom sborníky statí doktorandů, které vznikly v rámci řešení projektu Specifického vysokoškolského výzkumu (SVV).

³ Narozen 10. září 1874, Stanětice u Domažlic – zemřel 21. července 1961, Praha.

⁴ Recenzovaná publikace na straně III obsahuje jeho portrét, který je uveden pod označením prof. JUDr. Jiří Hoetzel. Jiří Hoetzel ve svých vlastních pracích podle tehdejších zvyklostí vystupoval jako JUDr. Jiří Hoetzel, profesor Karlovy univerzity v Praze.

⁵ KOPECKÝ, M. a kol. *Instituty správního práva*, s. 7–14.

Je škoda, že autor se nepokusil překročit rámec již opakovaně vysloveného a dotknout se také problémů, které doposud nebyly v literatuře diskutovány. Klade se například otázka, jaký byl vztah *J. Hoetzela* ke kolegům z německé právnické fakulty, která v Praze v době jeho působení existovala. Ani o postoji *J. Hoetzela* k protizidovskému zákonodárství, respektive k násilnému odsunu německého obyvatelstva po roce 1945 se v *Balíkově* příspěvku nic nedovíme. Je to škoda, protože právě tyto informace by naše poznání o *J. Hoetzelovi* posunuly kvalitativně někam dále. Další podkapitola⁶ je věnována podílu *J. Hoetzela* na přípravě Ústavní listiny z roku 1920. Jejím autorem je *V. Sládeček*. Autor zde podává poměrně detailní vhléd jak do vzpomínek *Hoetzela* samotného, tak i do výsledků právněhistorického výzkumu v této oblasti. Konečně třetí a poslední podkapitola této části je věnována *Odkazu Slovníku veřejného práva československého*.⁷ *M. Kopecký* podává v první části informace o tom, jak byl slovník publikován, a v části druhé telegraficky vyjmenovává jednotlivá hesla slovníku, jejichž autorem byl *J. Hoetzel*. U každého slovníkového hesla figuruje stručná anotace jeho obsahu. Ačkoliv název této podkapitoly referuje o *odkazu* slovníku veřejného práva československého, o vlivu tohoto díla na po-revoluční právo u nás se čtenář doví jenom to, že „o určité renezanci používání Slovníku po roce 1989 svědčí např. množství citací odkazujících na Slovník v judikatuře správních soudů, jakož i v odborné literatuře“.⁸ Žádnou detailnější analýzu toho, co je ze slovníku použitelné i dnes, a co naopak již ne, *M. Kopecký* ve své stati neposkytuje.

Správní orgány a jejich činnosti

Druhá kapitola nese název *Správní orgány a jejich činnosti* a zaměřuje se na problematiku hmotného i procesního práva, a to jak s ohledem na jednání veřejné správy uvnitř jejího systému, tak i navenek vůči jednotlivcům. Tato kapitola je uvedena statí *J. Vačoka* s názvem *Vztah ministra a ministerstva pohledem Jiřího Hoetzela*.⁹ Zde se poukazuje na skutečnost, že dílo *J. Hoetzela* je i současnosti *ad hoc* při řešení komplikovanějších kauz citováno i v judikatuře slovenských správních soudů. Následuje stať *P. Matese* s názvem *Pojem policie v díle Jiřího Hoetzela*.¹⁰ Ta sice nastiňuje, jakým způsobem *Hoetzel* chápal pojem policie, význam tohoto chápání pro současnost ovšem shrnul poněkud banálním konstatováním, že „je nepochybné, že od 30. let minulého století, kdy byly publikovány dnes již klasické monografie, resp. učebnice a komentáře z pera jubilanta [...], se chápání termínu policie posunulo od pojetí funkčního k pojetí institucionálnímu. Nicméně, jak snad bylo prokázáno, můžeme z prací těchto autorů čerpat i v přítomné době.“¹¹ Skutečnost, že na rozdíl od 30. let minulého století žijeme v realitě evropského správního prostoru, kde v našem právním řádu figurují nejenom orgány tuzemské, ale i unijní, respektive orgány jiných členských států, autor netematizuje. Přitom limity *Hoetzelova* díla by bylo možné nastínit právě ve vztahu k této proměněné institucionální struktuře veřejné správy. Další statě jsou věnovány otázkám *propůjčování formy správním aktům* (*T. Svoboda*) a *vymezení*

⁶ Ibidem, s. 14–22.

⁷ Ibidem, s. 24–39.

⁸ Ibidem, s. 25.

⁹ Ibidem, s. 40–45.

¹⁰ Ibidem, s. 46–52.

¹¹ Ibidem, s. 52.

správních aktů (D. Burda). V následující podkapitole je předmětem pozornosti *Elektronický systém tvorby právních předpisů*.¹² M. Škurek zde prezentuje velice detailní nástin problematiky e-Legislativy, včetně analýzy řady praktických problémů, spojených s její realizací a s aplikací platné právní úpravy. Ovšem vysvětlení, proč je tato stať zařazena v publikaci, věnované odkazu J. Hoetzela, zde nenajdeme. Autor pouze zcela na úvod lakonicky konstatuje, že „do diskuse nad tématem *„Správní orgány a jejich činnosti“* je jistě možné zařadit i několik krátkých úvah nad novinkou, která má velmi významný potenciál ovlivnit tvorbu legislativy v České republice na centrální úrovni“.¹³ I vztah dalších podkapitol k názvu recenzované publikace je hodně sporný: Zatímco stať *Veřejnoprávní smlouvy v retrospektivním vývoji* (K. Mlezivová, Z. Fiala), *Osvědčení* (P. Vetešík), *Sporné řízení správní* (J. Malast) a *Vyvlastnění* (J. Kotounová) na dílo J. Hoetzela odkazují, pasáže o novějších formách jednání veřejné správy o Hoetzelovu odkazu cudně mlčí. To je případ podkapitoly o plánovacích smlouvách z pera P. Kopeckého, stejně jako podkapitoly o jednotném environmentálním stanovisku od V. Stejskala. Přitom trvalost Hoetzelova díla a jeho význam pro současnost by bylo záhodno vyhodnotit právě ve vztahu k těm institutům současného práva, které v době Hoetzelova působení vůbec neexistovaly.

Procesní ochrana subjektivních veřejných práv a prosazování veřejného zájmu

Třetí kapitola, nazvaná *Procesní ochrana subjektivních veřejných práv a prosazování veřejného zájmu*, začíná rozbořem právních záruk ochrany veřejných subjektivních práv v pojímání J. Hoetzela (autorkou je H. Prášková).¹⁴ Následuje podkapitola z pera L. Potěšila, která je věnována problematice ochrany veřejných subjektivních práv při nezhájení správního řízení z moci úřední.¹⁵ Autor se v ní pečlivě věnuje jak vymezení veřejných subjektivních práv v právní doktríně, tak následně aktuální judikatuře správních soudů ve vztahu k problému nezhájení řízení. Stať L. Potěšila je nejenom deskriptivní povahy, ale lze ji považovat za cenný příspěvek do diskuse o vzájemném vztahu právní nauky a judikatury. Problematice zahájení správního řízení z moci úřední je věnována i následující podkapitola, která si dává za cíl analyzovat tento úkon z perspektivy legitimního očekávání jednotlivce.¹⁶ Jejím autorem je L. Jančát. Autor zde ve vazbě na fenomén veřejných subjektivních práv tematizuje princip legitimního očekávání a objasňuje kontury jeho realizace na základě analýzy rozhodovací činnosti správních soudů. Čtvrtá podkapitola této části, jejímž autorem je P. Černý, je věnována právní ochraně podřízených ve vztahu k interním předpisům správních orgánů.¹⁷ Autor zde věnuje pozornost rozsudku Nejvyššího správního soudu ve věci přezahájení žalobkyně (soudkyně krajského soudu) z občanskoprávního úseku na úsek správního soudnictví, které bylo provedeno změnou rozvrhu práce soudu. P. Černý v této souvislosti prezentuje zajímavé závěry ohledně potenciální judikatorní ochrany adresátů interních normativních aktů. Stať je nesporně zajímavým

¹² Ibidem, s. 89–104.

¹³ Ibidem, s. 89.

¹⁴ Ibidem, s. 169–184.

¹⁵ Ibidem, s. 184–193.

¹⁶ Ibidem, s. 195–204.

¹⁷ Ibidem, s. 205–212.

příspěvkem do aktuální diskuse o možnostech obrany jednotlivce vůči normativním aktům. Autorkou páté podkapitoly této části je *L. Masárová*. Stať je věnována uplatňování zásady *nemo tenetur se ipsum accusare* v rozhodovací praxi Evropského soudu pro lidská práva a je tematicky zaměřena na daňové řízení.¹⁸ Následuje stať nazvaná *Minulost, současnost a budoucnost role státního zastupitelství při kontrole veřejné správy*.¹⁹ Seznam autorů, který figuruje na konci recenzované publikace, jméno autora této statí neuvádí. Jak název statě napovídá, je zde pozornost věnována významu státního zastupitelství při ochraně veřejného zájmu. Cenná je analýza výhledu do budoucnosti této úpravy. Deficitem této analýzy je, že autor neprovedl i komparativní rozbor toho, jaké je postavení státního zastupitelství (respektive korespondujících institucí) v jiných státech západní Evropy. Výstupy takové komparace by mohly být směrodatné i pro budoucnost tuzemské právní úpravy. Třetí část recenzované publikace je zakončena statí *D. Hejče* s názvem *Povinnost Nejvyššího správního soudu podat předběžnou otázku soudnímu dvoru Evropské unie v kontextu ochrany veřejných subjektivních práv*.²⁰

Recenzovaná publikace je vybavena jednotným poznámkovým aparátem a abstraktem v anglickém jazyce. Na některých místech je patrné, že redakční práce mohla být pečlivější – např. hned na začátku přehledu použitých právních předpisů figuruje zákon č. 18/1997 Sb., který byl ovšem k 1. 1. 2017 (tj. již více než před osmi lety) nahrazen zákonem č. 263/2016. Také navrhovaná novela zákona č. 349/1999 Sb., o které je referováno v podkapitole III.6., již byla zákonodárcem přijata.²¹

2. Monografie, nebo sborník z konference označený jako monografie?

Aktuálně platná Metodika hodnocení výzkumných organizací a programů účelové podpory v oblasti výzkumu, vývoje a inovací (Metodika M17+)²² ve své Příloze č. 4²³ definuje druhy výsledků, jež jsou předmětem každoroční evaluace. Tato metodika rozlišuje mezi odbornou knihou a statí ve sborníku, přičemž každé z těchto kategorií přikládá odlišné charakteristiky. Odborná kniha se zaměřuje na konkrétní problém v rámci určité vědní disciplíny a zahrnuje formulaci vědecky uznávané a identifikovatelné metodologie. Do této kategorie spadají nejen monografie, ale i jazykové a výkladové slovníky či podobná díla. Explicitní formulace metodologických východisek je vyžadována rovněž u monografií směřujících k aplikovanému využití, přičemž alternativně může odborná kniha přinášet formulaci nové metodologie vycházející ze stávajícího teoretického bádání.²⁴

Sborníky a jednotlivé statě ve sbornících podle Metodiky M17+ naopak atributy odborné knihy *nesplňují*. Stať ve sborníku prezentuje originální výsledky výzkumu provedeného autorem či autorským týmem, jehož je autor součástí. Tyto statí mají obvyklou strukturu

¹⁸ Ibidem, s. 213–223.

¹⁹ Ibidem, s. 224–238.

²⁰ Ibidem, s. 239–249.

²¹ Srov. zákon č. 77/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

²² Metodika hodnocení výzkumných organizací a programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací, schválená usnesením vlády dne 8. února 2017, č. 107.

²³ Příloha č. 4. Definice druhů výsledků. Schváleno usnesením vlády ČR ze dne 29. 11. 2017, č. 837.

²⁴ Ibidem, s. 5.

vědeckých prací, včetně standardních citačních náležitostí, a jsou publikovány ve sbornících. Sborník je dle Metodiky M17+ definován jako recenzovaná neperiodická publikace vydaná při příležitosti konference, semináře nebo sympozia. Obsahuje samostatné příspěvky různých autorů, jež spojuje společný a tematicky příbuzný prvek.²⁵

Metodika M17+ klade důraz na rozdíl mezi těmito formami akademických výstupů, přičemž vytváření odborné knihy považuje za vědecky náročnější proces než sestavení sborníku z konference. Z tohoto důvodu metodika stanovuje, že statě ve sborníku jsou hodnoceny *pouze za předpokladu*, že jsou indexovány²⁶ v databázích Web of Science či Scopus nebo publikovány jako články ve zvláštním čísle časopisu zařazeného do těchto databází, které je věnováno konferenčním příspěvkům.

Ve vědecké komunitě je obecně známo, že příspěvky publikované v recenzované publikaci vznikly na základě přednesů na konferenci, která se konala na plzeňské právnické fakultě během česko-slovenského setkání kateder správního práva v dubnu 2024. Ačkoliv Metodika M17+ spojuje publikace vydané při příležitosti akademických setkání se sborníky, je podle mého názoru teoreticky možné, aby konferenční příspěvky byly zpracovány do podoby monografického textu. Ani relativně vysoký počet autorů jednotlivých příspěvků (v recenzované publikaci jich je 22) by nemuselo být překážkou pro vznik monografie. Klíčovou roli by však hrála aplikace jednotné metodologie a jasné vymezení společného tematického zaměření, kterému by se monografie věnovala.

Marketingový popis publikovaný na internetových stránkách plzeňské právnické fakulty charakterizuje recenzovanou publikaci jako „*soubor úvah, historických postřehů a odborných analýz vybraných institutů správního práva, s ohledem na osobnost a dílo významného českého profesora správního práva, Jiřího Hoetzela*“.²⁷ Samotná recenzovaná publikace se však ve svém úvodu označuje²⁸ jako monografie a v závěrečném přehledu autorů jako monografie kolektivní.²⁹ Na tomto místě bych rád předložil tři argumenty, proč z odborného hlediska nepovažuji tuto publikaci za skutečnou odbornou knihu či monografii, ale za konferenční sborník, který je formálně upraven tak, aby jako monografie na první pohled vypadal:

1. Podle Metodiky M17+ by odborná kniha měla pojednávat *o jasně definovaném problému příslušného vědního oboru a zahrnovat formulaci identifikovatelné a vědecky uznávané metodologie*.³⁰ Recenzovaná publikace je opatřena předmluvou, která stručně shrnuje publikační činnost J. Hoetzela. V předmluvě je dále zmíněno, že k odkazu J. Hoetzela se znovu začalo obracet v učebnicích správního práva vydávaných po pádu komunistického režimu na počátku 90. let 20. století. Nicméně samotná předmluva neposkytuje žádné bližší informace o *konkrétním problému*, kterému se recenzovaná publikace zamýšlí věnovat. Název publikace je polysémický a umožňuje různé interpretace. Bylo cílem díla analyzovat vliv *Hoetzelova* přínosu na současnou vědu správního práva a její instituty? Nebo bylo jeho ambicí zkoumat vliv tohoto díla na podobu psaného práva či jeho aplikaci

²⁵ Ibidem.

²⁶ Ibidem, s. 8.

²⁷ Dostupné z: <https://www.fpr.zcu.cz/cs/we-recommend/Instituty-statniho-prava>.

²⁸ KOPECKÝ, M. a kol. *Instituty správního práva*. Plzeň. Západočeská univerzita v Plzni. 2025, s. 5.

²⁹ Ibidem, s. 263.

³⁰ Příloha č. 4. Definice druhů výsledků, s. 5.

v administrativní praxi nebo soudní judikatuře? Předmluva však klíčové otázky neobjasňuje, což zanechává vymezení problému na nejistém základě. Absence jasného ideového vymezení se posléze prolíná celým textem.

2. Předmluva rovněž mlčí o metodologickém přístupu. Přitom je v ní uvedeno, že *Hoetzelova učebnice Československé správní právo. Obecná část* není jen vysokoškolskou učebnicí, ale také „základní monografií, která systematizuje tento právní obor a podrobně analyzuje jeho instituty v širším historickém a komparativním kontextu“.³¹ Jde o zásadní tvrzení, jež by mohlo posloužit jako základ pro hlubší úvahy o tom, do jaké míry jsou závěry z doby první republiky použitelné i dnes. *Hoetzelovo* dílo vzniklo v éře, která neakcentovala důraz na ochranu základních práv, který je charakteristický pro období po roce 1989, ani zapojení našeho státu do evropského správního prostoru. Stejně tak logiky nepokrývá technologické výzvy, jež přináší třetí dekáda tohoto tisíciletí (digitalizace, umělá inteligence atd.) V tomto kontextu by proto bylo vhodné jeho odkaz pro současné právo metodologicky uchopit a objasnit, proč se publikace zaměřuje právě na určitá témata, zatímco jiná opomíjí, a především odpovědět na zásadní otázku: *Jaké jsou limity vlivu Hoetzelova díla na současnou nauku správního práva?* Skutečnost, že některé z podkapitol recenzované publikace se věnují například aktuálním otázkám digitalizace nebo judikatuře Evropského soudu pro lidská práva, přímo vybízí k hledání této odpovědi. Předmluva však spolu s dalšími částmi recenzované knihy na tuto zásadní otázku odpověď nenabízí.

3. Text odborné knihy – monografie by měl být přehledný, koherentní a jednotlivé části by měly logicky na sebe navazovat, aby společně přispívaly k řešení stanoveného problému. Při čtení recenzované publikace je však obtížné nalézt jednotící linii, která by komplexně objasnila význam díla *J. Hoetzela* ve vztahu k současné době. Několik podkapitol druhé části sice usiluje o seriózní akademické uchopení předložené problematiky, což lze pozorovat především v podkapitole II.10 nazvané *Vyvlastnění v době profesora Hoetzela a v době současné*.³² Tyto příklady však působí spíše jako výjimky. Pro ilustraci této nejednotnosti se zaměříme na třetí kapitolu recenzované publikace, věnovanou *Procesní ochraně subjektivních veřejných práv a prosazování veřejného zájmu*. První podkapitola s názvem *Právní záruky v pojetí prof. Hoetzela* sice rozebírá aspekty jeho díla, ale nijak nevysvětluje propojení s následujícími podkapitolami. Podkapitola III.2 *Ochrana veřejných subjektivních práv a prosazení veřejného zájmu při nezahájení správního řízení z moci úřední* se na začátku i konci okrajově věnuje *Hoetzelovu* odkazu.³³ Ovšem třetí podkapitola III.3, nazvaná *Právní jistota jako limit oprávnění správního orgánu zahájit řízení z úřední moci*, již žádnou zmínku o *Hoetzelově* díle neobsahuje a její zařazení či vztah k jiným částem kapitoly zůstává nevysvětlený. Následující kapitola *Soudní ochrana podřízených proti vnitřním předpisům správních orgánů* se o *Hoetzelově* práci zmiňuje pouze jednou jedinou větou. Ta zní následovně: „*J. Hoetzel vylučoval soudní revizi správních aktů abstraktních a v podstatě i aktů organizačních, kterými se zřizoval správní orgán nebo se měnila jeho organizace, a připouštěl ji výjimečně u organizačních aktů, pokud by se organizační akt dotknul právní sféry extraneů (tedy osob mimo organizaci správního orgánu).*“

³¹ KOPECKÝ, M. a kol. *Instituty správního práva*, s. 2.

³² *Ibidem*, s. 146–155.

³³ *Ibidem*, s. 186–187 a s. 194.

*Situace v naší současnosti je však jiná, a to nejen ve srovnání s obdobím první republiky, ale i s dobou ještě před dvanácti lety.*³⁴ Tedy kromě banálního konstatování, že současná doba je jiná než doba Hoetzelova, citovaná stať žádnou hlubší vazbu na Hoetzelovo dílo neobsahuje. Podkapitola III.5 *Uplatňování zásady nemo tenetur se ipsum accusare v rozhodovací praxi Evropského soudu pro lidská práva (se zaměřením na daňové řízení)* rovněž nezahrnuje žádnou relevantní reflexi Hoetzelova odkazu. Zajímavé řešení svého vztahu k názvu recenzované publikace zvolila podkapitola III.7 s názvem *Povinnost Nejvyššího správního soudu podat předběžnou otázku soudnímu dvoru Evropské unie v kontextu ochrany veřejných subjektivních práv*. Ta obsahuje o J. Hoetzelovi zmínku jedinou, a to v následujícím textu: „Rozhodování českých správních soudů se nezaměřuje výlučně na výklad právních předpisů českého zákonodárce, ale v řadě případů české správní soudy aplikují právo evropské, popřípadě české právní předpisy, jejichž prvotní obsah má svůj původ v sekundárním právu Evropské unie. Do systému českého správního soudnictví, jehož tradičním účelem je ochrana veřejných subjektivních práv, jak ostatně upozorňuje i profesor Hoetzel, v důsledku uvedeného může vstupovat do určité míry „cizorodý soud“, jehož rozhodovací činnost má jiné primární referenční hledisko rozhodování, než je tomu v případě českých správních soudů.“³⁵ Tato téměř ornamentální zmínka o tom, že J. Hoetzel ve svém díle upozorňoval na význam správního soudnictví pro ochranu veřejných subjektivních práv je jediným momentem citované podkapitoly, který jí ideově spojuje s jinými podkapitolami recenzované publikace. Při čtení recenzované publikace se tedy nelze ubránit dojmu, že se vlastně jedná o kompilát písemných příspěvků, přednesených na konferenci, které editor pospojoval do jednolitého textu, posléze označeného za „monografii“.

4. Na tomto místě lze upozornit na skutečnost, že recenzovaná publikace postrádá jakýkoliv závěr či shrnutí klíčových poznatků (sic!). S absencí závěru ostře kontrastuje to, že jednotlivé podkapitoly obsahují jak vlastní úvod (často označovaný jako „úvodní poznámky“), tak i vlastní závěry. Vlastně jediným prvkem odlišujícím text publikace od klasického sborníku je skutečnost, že jména autorů nejsou uvedena přímo u jednotlivých podkapitol, nýbrž až na konci publikace. Nicméně tato grafická úprava sama o sobě nemůže změnit charakter sborníku na odbornou knihu – monografii. Označení a úprava publikace jako sborníku by byla nejenom akademicky serióznější, ale přispěla by i k přehlednosti celého díla.

Zde bych rád připomenul obecné požadavky formulované v rámci Metodiky M17+, která zajišťuje, aby v národním hodnocení vědy byly posuzovány výhradně kvalitní výstupy tvůrčí činnosti. Odborná kniha by měla být založena na aplikaci uznávané vědecké metodologie. Pokud jde o stať, ta by měla být indexována v uznávaných databázích. Jestliže je publikace výsledkem konference, má její vydavatel v zásadě dvě možnosti: buď stať vydá ve sborníku indexovaném v jedné z renomovaných databází, nebo z příspěvků vytvoří monografii vycházející z kvalitní metodologie zaměřenou na jednoznačně vymezené téma.

Naproti tomu publikační strategie, spočívající v označování sborníku za monografii, vlastně požadavky Metodiky M17+ obchází a snaží se za uznatelný výstup označit něco, co jím není. Nejedná se o publikační strategii, která by byla v souladu s akademickou etikou.

³⁴ Ibidem, s. 209.

³⁵ Ibidem, s. 239.

Závěr

Recenzovaná publikace má jak kladné, tak záporné stránky. Mezi nepochybné klady patří její dostupnost v režimu *open access* a fakt, že má přidělen identifikátor digitálního objektu (DOI). Současně je třeba konstatovat, že přestože je publikace označena jak na obálce, tak v úvodu jako monografie, materiální charakteristiky monografického díla postrádá. Již v úvodní části zcela chybí jakékoli vymezení výzkumného tématu, kterému by se dílo mělo věnovat. I když určité pasáže povrchně propojuje odkazování na dílo *J. Hoetzela*, značná část podkapitol s názvem publikace obsahově vůbec nesouvisí. Mám za to, že by bylo akademicky vhodnější upřímně přiznat skutečný charakter této publikace a jednoznačně ji označit jako *sborník*. Na tomto místě bych rád zdůraznil, že toto pochybení nelze klást na vrub jednotlivým autorům. Skutečností totiž je, že řada publikovaných statí je velice kvalitních a určité by se uplatnily v tuzemských recenzovaných žurnálech. Jedná se v první řadě o pochybení editora a vydavatele. Tímto se také otevírá otázka, jaká byla role recenzního procesu při jejím vydání. Jsem přesvědčen o tom, že pokud by bylo recenzní řízení skutečně kvalitně a objektivně provedeno, k výše uvedeným pochybením by dojít nemohlo.

Navzdory uvedeným výhradám představuje recenzovaná publikace přínos do současné diskuse o povaze akademických výstupů právní vědy a o jejich hodnocení. Disciplíny přírodních a medicínských věd častokrát upřednostňují publikační výstupy v časopisech s impakt faktorem. Tato preference ovšem není pouze formální; fakt, že text publikovaný v žurnálu prochází náročným vícekolovým recenzním řízením, svědčí o jeho kvalitativních parametrech. Pokud právní věda aspiruje na to, aby monografie i nadále byly považovány za hodnotný a uznatelný vědecký výstup, musí dbát na jejich vysokou kvalitu a podrobovat je důslednému recenznímu procesu. Bohužel, recenzovaná publikace k této snaze nijak nepřispívá. Naopak ukazuje, že i dnes je možné vydávat sborníky textů bez jasné tematické provázanosti jako monografie.

Domnívám se, že pro českou právní vědu samotnou je označování sborníků za monografie škodlivé. Důvody pro toto tvrzení jsou dvojí. Zaprvé jde o zachování dobrého jména právnických monografií v očích vědních oborů mimo právní oblast. Zadruhé se jedná o prestiž naší právní vědy v evropském kontextu. Pokud má být česká právní věda rovnocenným partnerem vědy západoevropské, měla by se zaměřit nejen na kvalitu svých výstupů, ale také na vysoké standardy akademické etiky, které označování sborníků za monografii nedovolují.

Jakub Handrlica*

* Prof. JUDr. Jakub Handrlica, LL.M., Ph.D., DSc., katedra správního práva a správní vědy, Právnická fakulta, Univerzita Karlova. ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2274-0221>.